

[Vagn Bro.]

Han gør meget stærkt opmærksom på dette sammen med 4 andre kolleger, og jeg har jo meget svært ved at forstå, at han ikke dermed skulle mene, at man burde have søndagsfred til kl. 16, idet navnlig alle annekskirkerne har deres gudstjeneste om eftermiddagen. Jeg tvivler ikke om, at den højtærede kirkeminister har læst alle disse udtalelser, men når jeg læser dem, har jeg indtrykket af, at den højtærede justitsminister har taget tilslutningen noget summarisk. To af bisperne er gået direkte imod. Der er altså 5, der på dette punkt har indtaget et standpunkt, som jeg kun kan opfatte derhen, at de ønsker tidspunktet sat til kl. 16.

Siden første behandling har jeg haft lejlighed til at se lidt på, hvorledes den danske folkekirke må opfattes her i statsamfundet. Den højtærede kirkeminister henviste til en udtalelse af professor Clausen, som nu ligger over 120 år tilbage. Men det var måske rimeligt, at man så på, hvad man mener i den nutidige statsret, og dér kan jeg henvise til en så anset retslærd som professor Poul Andersen. Jeg må måske lige have lov til at citere fra hans Statsforfatningsret pag. 630. Han siger:

„Fra et stats- og forvaltningsretligt synspunkt må folkekirken opfattes som en særlig forgrening af den offentlige forvaltning, et „forvaltningsvæsen“, ikke som et „forvaltningssubjekt“ med egne rettigheder og pligter. Allerede af den grund kan folkekirken ikke anses for „ejer“ af det såkaldte kirkegods.“

Det er staten. De midler, som man har herfra, det er statens.

„Men en grundlovsbestemmelse kan naturligvis bindende for lovgivningsmagten henføre kirkegodset til udelukkende anvendelse i folkekirkeligt øjemed.“

Og endelig siger han, som jeg også her tillader mig at citere:

„At grundlovens § 4 ikke betyder, at statsmyndighederne ved tvang skal holde befolkningen til den evangelisk-lutherske

kirke, er klart, jfr. grundlovens §§ 67-70; men den omstændighed, at folkekirken understøttes af staten, virker i den retning. Ej heller udelukker grundlovens § 4 lovgivningsmagten fra at ændre folkekirkens bekendelsesskrifter, når blot folkekirken forbliver evangelisk-luthersk.“

Heraf tror jeg nok det fremgår, at vi ved at se bort fra alle særmeninger kan sige, at den nuværende anskuelse er, at stat og kirke som sådan hører sammen, og jeg har noget vanskeligt ved at forstå den højtærede kirkeministers sondring mellem stat og folk. Jeg tillader mig at spørge: er folket ikke staten, og er staten ikke folket? Er det egentlig ikke urimeligt at sige det modsatte, når grundloven taler om den danske folkekirke, som 90 pct. slutter sig til? Jeg mener derfor, at den højtærede kirkeministers fremstilling ved første behandling i hvert fald ikke er den holdbare i spørgsmålet om stat og kirke, således som grundloven nu er formuleret.

Som jeg opfatter biskoppernes stilling til lovforslaget, ser jeg ikke rettere, end at menighederne bedst kan give udtryk for, hvad den danske folkekirke som sådan mener om problemet. Jeg må jo også henvende mig til den højtærede kirkeminister, når vi drøfter menighedsrådene, for så er vi jo dog alle enige om, at det er dem, der nærmest forvalter kirken; de har siden 1903 været med til at udpege præsterne, og deres mening er vel nok det bedste udtryk for den danske folkekirkes standpunkt. Derfor kan jeg spørge: hvad skal vi lægge mest vægt på, den højærværdige biskop på Fyn, som, det erkender jeg, er gået med til forslaget, eller denne skrivelse fra menighedsrådsforeningens repræsentanter? Med formandens tilladelse vil jeg gerne have lov til at citere den — jeg skal ikke citere meget mere end den. Den lyder således:

„Bestyrelsen for Fyns Stifts Menighedsrådsforening repræsenterende 1.800 menighedsrådsmedlemmer har drøftet det forslag til helligdagslov, der er forelagt folketinget, og ønsker over for det til